

Dr n. przyr. Lucjan Rutkowski,
Wykładowca UMK w Toruniu
i WSS w Bydgoszczy;
zam. Ul. Koniuchy 11A/11
87-100 Toruń

Szata roślinna terenu projektowanej zwirowni w Stępowie VIII gmina.

Rypin – dz. nr 274

Lucjan Rutkowski

Toruń, lipiec 2012

Ogólna charakterystyka szaty roślinnej:

Teren projektowanej żwirowni znajduje się na północ od szosy Rypin-Żuromin, między polami północnej części miejscowości Stępowo a niewielkim lasem porolnym, od południowego - zachodu sąsiaduje z funkcjonującymi już żwirowniami. Całość leży na obszarze rolno-leśnym o ubogich glebach piaszczystych, piaszczysto-gliniastych i murszowatych. Flora tego terenu nie jest zbyt bogata ani interesująca, stąd nie prowadzono tu intensywniejszych badań, ogółem stwierdzono w kwadracie DC36 *Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce* (red. Zając & Zając 2001, autorzy regionalni K.Kępczyński, T.Załoski, L.Rutkowski) o boku 10 x 10 km, z centrum między Puszcą Miejską a Przywitowem, 574 gatunki roślin wyższych (naczyniowych). Badana była w latach 60-ych XX wieku i później przez K.Kępczyńskiego, który z okolic Zakrocza, Kwiatkowa i Skudzaw podał ponad 410 gatunków roślin, w tym większość ze stwierdzonych w regionie 23 gatunków znajdujących się pod ochroną. Studentka - magistrantka prof. Kępczyńskiego E. Pilarska (1980) badała szatę roślinną pól uprawnych w Godziszewach i Stępowie podając około 80 gatunków (w tym z ciekawszych chwastów jaskier sardyński, mysiurek małeńki, ożędkę groniastą i łyszczec murowy). L. Rutkowski (1998) z Puszczy Miejskiej podał ok. 30 gatunków, głównie roślin drzewiastych.

Na terenie kwadratu nie stwierdzono gatunków z listy Natura 2000, a będące pod ochroną to głównie pospolite rośliny, pozyskiwane lecznicze i w związku z tym podlegające ochronie częściowej, jak:

konwalia majowa (*Convallaria maialis* L.)

kruszyna pospolita (*Frangula alnus* MILL.)

kocanki piaskowe (*Helichrysum arenarium* (L.) MOENCH)

grązel żółty (*Nuphar lutea* (L.) SM.)

grzybienie białe (*Nymphaea alba* L.)

wilżyna polna (*Ononis arvensis* L.)

pierwiosnka lekarska (*Primula officinalis* (L.) HILL.)

kalina koralowa (*Viburnum opulus* L.)

bluszcz pospolity (*Hedera helix* L.)

Z roślin pod całkowitą ochroną K.Browicz i J.Górska (1969) podali historyczne stanowisko cisa (*Taxus baccata* L.) z nad Skrwy powyżej Jez. Urszulewskiego. Ponadto Kępczyński (1984) podał takie gatunki, jak:

macznicę lekarską (*Arctostaphylos uva-ursi* L.),
centurię (tysiacznik) popolity (*Centaureum umbellatum* = *C. erythraea*)
goździk piaskowy (*Dianthus arenarius* L.)
goździk pyszny (*Dianthus superbus* L.)
przyłuszczka (*Hepatica nobilis* GARSULT)
bagno zwyczajne (*Ledum palustre* L.)
listera jajowata (*Listera ovata* (L.) R. BR.)
widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum* L.)
widłak goździsty (*Lycopodium clavatum* L.)
nasieźrzał pospolity (*Ophioglossum vulgatum* L.)
storczyk kukułka szerokolistna (*Orchis latifolia* L. = *Dactylorhiza majalis*)
paprotka pospolita (*Polypodium vulgare* L.)
pływacz zwyczajny (*Utricularia vulgaris* L.)

Gatunki z listy chronionych są przeważnie roślinami leśnymi, rzadziej wodnymi i łąkowymi. W wykazie nie podano jarzębu szwedzkiego (*Sorbus intermedia*) posadzonego sztucznie w przyległym lasu porolnym.

Roślinność, czyli ogół zbiorowisk roślinnych całego tego terenu też nie jest zbyt cenna ani ciekawa, badana była w latach 60-ych (Kępczyński 1965 – *Szata roślinna Ziemi Dobrzyńskiej*). Przeważają na tym terenie pola uprawne, tereny ruderalne, pastwiska i bory (mieszane oraz sosnowe), które nie są siedliskami z listy Natura 2000. . Siedliskami naturalnymi są tu łąki świeże, lasy łęgowe, jeziora, wody płynące i torfowiska, które zajmują niewielką powierzchnię.

Badania faunistyczne nie były tu tak dokładne (Przystalski A. 1997. *Świat zwierząt w województwie wrocławskim*. (W:) *Środowisko przyrodnicze województwa wrocławskiego*).

Szata roślinna terenu planowanej zwirowni VIII w Stępowie (dz. nr 274) i jej najbliższego otoczenia.

Badania przeprowadzone w początkach lipca 2012, w pełni okresu wegetacyjnego, przed suszą z drugiej połowy miesiąca.

Działka nr 274 to rola klasy V o kształcie spłaszczonego, odwróconego trapezu, rozciągniętego na osi wschód zachód (ok. 400 x 25 m), na południowym skraju porolnego lasu sosnowego ze sztucznie wprowadzonym podszytem, od którego oddzielać ją ma droga gruntowa, na południu graniczy przez tymczasową drogę gruntową z polem obsianym żytem; oba krótkie boki też graniczą z drogami gruntowymi (na pd.-zach. jest żwirownia, na pd-wsch. – pole orne). W tej chwili omawiana działka jest leżąca odłogiem i porośnięta głównie pospolitymi chwastami polnymi i ruderalnymi związanymi z glebami jałowymi i kwaśnymi.

Odłóg zarośnięty jest głównie przymiotnem kanadyjskim (*Erigeron canadense* = *Conyza c.*) – fotografia, palusznikiem nitkowatym (*Digitaria ischaemum*), w mniejszym stopniu nicennicą drobną i polną (*Filago minima*, *F. arvensis*), stokłosą miękką (*Bromus hordeaceus* = *B. mollis*), pępawą dachową (*Crepis tectorum*), perzem właściwym (*Elymus repens* = *Agropyron r.*), szczawiem polnym (*Rumex acetosella*), czerwcem rocznym (*Scleranthus annuus*), mietlicą zwyczajną (*Agrostis capillaris* = *A. vulgaris*), krwawnikiem pospolitym (*Achillea millefolium*), ostrożeniem polnym (*Cirsium arvense*). Działkę od północy osłania młody, sztuczny las sosnowy na gruncie porolnym – fot., prawie bez runa, które tworzą „chwasty zrębowe”, z sztucznie wprowadzonym podszytem z bżów, głogu, jarzębiny wśród której rośnie okaz jarzębu szedzkiego (*Sorbus intermedia*) – podlegający ścisłej ochronie na nielicznych siedliskach naturalnych nad Bałtykiem. Wśród krzewów spotyka się także podlegającą ochronie częściowej a masowo występująca w lasach regionu – kruszynę (*Frangula alnus*). Na pasie między lasem a polem, gdzie ma powstać droga rośnie głównie mietlica, kłosówka miękka (*Holcus mollis*), jastrzębiec kosmaczek (*Hieracium pilosella*) i kilka egzemplarzy podlegającej ochronie częściowej a masowo występującej na piaskach kocanki piaskowej (*Helichrysum arenarium*). Na sąsiednim polu rosną chwasty jak wyżej, z tym, że dominuje palusznik nitkowaty.

Nie stwierdzono w pobliżu gatunków ani siedlisk „naturowych” z Załącznika RE.

Na skarpie pobliskiej żwirowni osiedliły się brzegówki, a do wody przylatują na żer pojedyncze łabędzie, kaczki krzyżówki (nie pływają ich pracujące obok maszyny). Na skraju lasu prawdopodobnie mogą żyć jaszczurki zwinki i ryjówki.

W pobliżu obiektu nie ma obszarów chronionych. OChK Źródła Skrwy i OChK Dolina Drwęcy zaczynają się około 5 km od tego miejsca, Górznieńsko-Lidzbarski PK leży o ponad 8 km na pn.-wschód i nie prowadzą w ich kierunku żadne ciek.

(Lucjan Rutkowski)

Załącznik:

1. dwie fotografie obiektu i jego otoczenia.
2. Wykaz 574 gatunków w kwadracie 10 x 10 km DC36 (Stępowo, Wygoda, Godziszewy, Kwiatkowo)

Gatunki pod ochroną (podkreślone), **rzadkie i ginące z czerwonych list (pogrubione)**, *znalezione w lipcu 2012 (na czerwono)*

1. *Acer negundo*
2. *Acer platanoides* L.
3. *Acer pseudoplatanus* L.
4. *Achillea millefolium* L.
5. *Achillea pannonica* SCHEELÉ
6. *Acorus calamus* L.
7. *Actaea spicata* L.
8. *Adoxa moschatellina* L.
9. *Aegopodium podagraria* L.
10. *Aesculus hippocastanum* L.
11. *Aethusa cynapium* L.
12. *Agrimonia eupatoria* L.
13. *Agropyron repens* (L.) P. B.
14. *Agrostemma githago* L.
15. *Agrostis canina* L.
16. *Agrostis stolonifera* L.
17. *Agrostis vulgaris* WITH.
18. *Ajuga reptans* L.
19. *Alchemilla pastoralis* BUS.
20. *Alectorolophus glaber* (LAM.) BECK
21. *Alisma plantago-aquatica* L.
22. *Alliaria officinalis* ANDRZ.
23. *Alnus glutinosa* (L.) GAERTN.
24. *Alopecurus aequalis* SOBOL.
25. *Alopecurus pratensis* L.
26. *Amaranthus retroflexus* L.
27. *Anagallis arvensis* L.
28. *Anchusa officinalis* L.
29. *Andromeda polifolia* L.
30. *Anemone nemorosa* L.
31. *Anemone ranunculoides* L.
32. *Angelica silvestris* L.
33. *Anthemis arvensis* L.
34. *Anthericum ramosum* L.
35. *Anthoxanthum odoratum* L.
36. *Anthriscus silvestris* (L.) HOFFM.
37. *Anthyllis vulneraria* L.
38. *Apera spica-venti* (L.) P. B.
39. *Aphanes arvensis* L.
40. *Arabidopsis thaliana* (L.) HEYNH.
41. *Arabis arenosa* (L.) SCOP.
42. *Arctium lappa* L.
43. *Arctium tomentosum* MILL.
44. **Arctostaphylos uva-ursi L.**
45. *Arenaria serpyllifolia* L.
46. *Armeria elongata* (HOFFM.) KOCH
47. *Armoracia lapathifolia* GILIB.
48. *Arrhenatherum elatius* (L.) P. B.
49. *Artemisia absinthium* L.
50. *Artemisia campestris* L.

51. *Artemisia vulgaris* L.
52. *Aster novi-belgii* L.
53. *Astragalus arenarius* L.
54. *Astragalus glycyphyllos* L.
55. *Athyrium filix-femina* (L.) ROTH
56. *Atriplex patulum* L.
57. *Avenastrum pubescens* (HUDS.) OPIZ
58. *Ballota nigra* L.
59. *Batrachium circinatum* (SIBTH.) FR.
60. *Bellis perennis* L.
61. *Berteroa incana* (L.) DC.
62. *Berula erecta* (HUDS.) COVILLE
63. *Betula pubescens* EHRH.
64. *Betula verrucosa* EHRH.
65. *Bidens cernuus* L.
66. *Bidens tripartitus* L.
67. *Blysmus compressus* (L.) PANZ.
68. *Briza media* L.
69. *Bromus inermis* LEYSS.
70. *Bromus mollis* L.
71. *Bromus tectorum* L.
72. *Calamagrostis arundinacea* (L.) ROTH
73. *Calamagrostis canescens* (WEB.) ROTH
74. *Calamagrostis epigeios* (L.) ROTH
75. *Calamagrostis neglecta* (EHRH.) GERTN. MEY. ET SCHREB.
76. *Calamintha vulgaris* (L.) DRUCE
77. *Calla palustris* L.
78. *Calluna vulgaris* (L.) SALISB.
79. *Caltha palustris* L.
80. *Calystegia sepium* (L.) R. BR.
81. *Camelina microcarpa* ANDRZ.
82. *Campanula glomerata* L.
83. *Campanula patula* L.
84. *Campanula persicifolia* L.
85. *Campanula rapunculoides* L.
86. *Campanula rotundifolia* L.
87. *Cannabis ruderalis* JANISZ.
88. *Capsella bursa-pastoris* (L.) MED.
89. *Cardamine pratensis* L.
90. *Carduus crispus* L.
91. *Carex acutiformis* EHRH.
92. *Carex canescens* L.
93. *Carex contigua* HOPPE
94. *Carex digitata* L.
95. *Carex ericetorum* POLL.
96. *Carex fusca* BELL. ET ALL.
97. *Carex gracilis* CURT.
98. *Carex hirta* L.
99. *Carex hudsonii* BENNET
100. ***Carex lepidocarpa* TAUSCH**
101. *Carex leporina* L.
102. *Carex panicea* L.
103. *Carex paniculata* L.
104. *Carex pseudocyperus* L.
105. *Carex rostrata* STOKES
106. *Carex vesicaria* L.
107. *Carex vulpina* L.
108. *Carlina vulgaris* L.
109. *Carpinus betulus* L.
110. *Carum carvi* L.
111. *Centaurea cyanus* L.

112. Centaurea jacea L.
113. Centaurea rhenana BOR.
114. Centaurea scabiosa L.
115. Centaureum umbellatum GILIB.
116. Cerastium arvense L.
117. Cerastium vulgatum L.
118. **Cerasus vulgaris**
119. Ceratophyllum demersum L.
120. Chaerophyllum temulum L.
121. Chamaenerion angustifolium (L.) SCOP.
122. Chelidonium maius L.
123. Chenopodium album L.
124. Chenopodium glaucum L.
125. Chenopodium polyspermum L.
126. **Chenopodium strictum**
127. Chrysanthemum leucanthemum L.
128. Chrysosplenium alternifolium L.
129. Cichorium intybus L.
130. Cicutula virosa L.
131. Circaea alpina L.
132. Cirsium arvense (L.) SCOP.
133. Cirsium lanceolatum (L.) SCOP.
134. Cirsium oleraceum (L.) SCOP.
135. Cirsium palustre (L.) SCOP.
136. Comarum palustre L.
137. Consolida regalis S. F. GRAY
138. Convallaria maialis L.
139. Convolvulus arvensis L.
140. Coronilla varia L.
141. Corylus avellana L.
142. Corynephorus canescens (L.) P. B.
143. Crataegus monogyna JACQ.
144. Crepis tectorum L.
145. Cynoglossum officinale L.
146. Cynosurus cristatus L.
147. **Cytisus ratisbonensis (Chamaecytisus r.)**
148. Dactylis aschersoniana GRAEBN.
149. Dactylis glomerata L.
150. Datura stramonium L.
151. Daucus carota L.
152. Deschampsia caespitosa (L.) P. B.
153. Deschampsia flexuosa (L.) TRIN.
154. **Dianthus arenarius L.**
155. Dianthus carthusianorum L.
156. **Dianthus superbus L.**
157. Digitalis ischaemum (SCHERB.) MUEHLENB.
158. Dryopteris austriaca (dilatata)
159. Dryopteris filix-mas (L.) SCHOTT
160. Dryopteris spinulosa (MULL.) O. KUNTZE
161. Echinochloa crus-galli (L.) P. B.
162. Echium vulgare L.
163. Elsholtzia patrini (LEPECHIN) GARCKE
164. Epilobium hirsutum L.
165. Epilobium palustre L.
166. Epilobium parviflorum SCHREB.
167. Equisetum arvense L.
168. Equisetum palustre L.
169. Equisetum silvaticum L.
170. Erigeron acer L.
171. Erigeron canadensis L.
172. Eriophorum angustifolium HONCK.

173. Eriophorum vaginatum L.
174. Erodium cicutarium (L.) L'HERIT.
175. Erophila verna (L.) C. A. M.
176. Erysimum cheiranthoides L.
177. Eupatorium cannabinum L.
178. Euphorbia cyparissias L.
179. Euphorbia esula L.
180. Euphorbia helioscopia L.
181. Euphorbia peplus L.
182. Euphrasia rostkoviana HAYNE
183. Evonymus europaea L.
184. Evonymus verrucosa SCOP.
185. *Fagus sylvatica*
186. Falcaria vulgaris BERNH.
187. Festuca arundinacea SCHREB.
188. Festuca gigantea (L.) VILL.
189. Festuca ovina L. s. s.
190. Festuca pratensis HUDS.
191. Festuca rubra L.
192. Festuca trachyphylla
193. Ficaria verna HUDS.
194. Filago arvensis L.
195. Filago minima (SM.) FR.
196. Filipendula hexapetala GILIB.
197. Filipendula ulmaria (L.) MAXIM.
198. Fragaria vesca L.
199. Frangula alnus MILL.
200. *Fraxinus excelsior*
201. *Fraxinus pennsylvanica*
202. Fumaria officinalis L.
203. Gagea lutea (L.) KER.-GAW.
204. Gagea minima KER.-GAW.
205. Galeobdolon luteum HUDS.
206. *Galeopsis ladanum*
207. *Galeopsis pubescens*
208. Galeopsis speciosa MILL.
209. Galeopsis tetrahit L.
210. Galinsoga parviflora CAV.
211. Galinsoga quadriradiata RUIZ ET PAV.
212. Galium album
213. Galium aparine L.
214. Galium boreale L.
215. Galium mollugo L.
216. Galium palustre L.
217. Galium uliginosum L.
218. Galium verum L.
219. Genista tinctoria L.
220. Geranium palustre L.
221. Geranium pratense L.
222. Geranium robertianum L.
223. Geum rivale L.
224. Geum urbanum L.
225. Glechoma hederacea L.
226. Glyceria aquatica (L.) WAHLB.
227. Glyceria fluitans (L.) R. BR.
228. Gnaphalium silvaticum L.
229. Gnaphalium uliginosum L.
230. Gypsophila muralis L.
231. Hedera helix L.
232. Heleocharis palustris (L.) R. ET SCH.
233. Heleocharis uniglumis (LINK) SCHULT.

234. Helianthemum ovatum (VIV.) DUN.
235. Helianthus tuberosus
236. Heliopsis scabra
237. Helichrysum arenarium (L.) MOENCH
238. Hepatica nobilis GARSALT
239. Heracleum sibiricum L.
240. Herniaria glabra L.
241. Hieracium lachenalii GMEL.
242. Hieracium murorum L. EM. HUDS.
243. Hieracium pilosella L.
244. Hieracium umbellatum L.
245. Holcus lanatus L.
246. Holcus mollis L.
247. Holosteum umbellatum L.
248. Hordeum murinum L.
249. Hottonia palustris L.
250. Humulus lupulus L.
251. Hydrocharis morsus-ranae L.
252. Hyoscyamus niger L.
253. Hypericum acutum MNCH.
254. Hypericum montanum L.
255. Hypericum perforatum L.
256. Hypochoeris radicata L.
257. Impatiens noli-tangere L.
258. Inula britannica L.
259. Iris pseudoacorus L.
260. Jasione montana L.
261. Juncus articulatus L.
262. Juncus bufonius L.
263. Juncus compressus JACQ.
264. Juncus effusus L.
265. Juncus inflexus L.
266. Juniperus communis L.
267. Knautia arvensis (L.) COULT.
268. Lamium album L.
269. Lamium amplexicaule L.
270. Lamium maculatum L.
271. Lamium purpureum L.
272. Lapsana communis L.
273. Larix decidua MILL.
274. Lathraea squamaria L.
275. Lathyrus pratensis L.
276. Lathyrus silvester L.
277. Lathyrus vernus (L.) BERNH.
278. Ledum palustre L.
279. Lemna minor L.
280. Lemna trisulca L.
281. Lontodon autumnalis L.
282. Leontodon hispidus L.
283. Leonurus cardiaca L.
284. Lepidium ruderae L.
285. Linaria vulgaris (L.) MILL.
286. Linum catharticum L.
287. Listera ovata (L.) R. BR.
288. Lithospermum arvense L.
289. Lolium perenne L.
290. Lonicera xylosteum L.
291. Lotus corniculatus L.
292. Lotus uliginosus SCHK.
293. Lupinus polyphyllus LDL.
294. Luzula campestris (L.) DC.

295. *Luzula multiflora* (RETZ.) LEJ.
296. *Luzula pilosa* (L.) WILLD.
297. *Lychnis flos-cuculi* L.
298. **Lycopodium annotinum L.**
299. **Lycopodium clavatum L.**
300. *Lycopsis arvensis* L.
301. *Lycopus europaeus* L.
302. *Lysimachia nummularia* L.
303. *Lysimachia thyrsoiflora* L.
304. *Lysimachia vulgaris* L.
305. *Lythrum salicaria* L.
306. *Majanthemum bifolium* (L.) F. W. SCHM.
307. *Malachium aquaticum* (L.) FR.
308. ***Malus domestica***
309. *Malva neglecta* WALLR.
310. *Malva pusilla* SM. ET SOW.
311. *Malva silvestris* L.
312. *Matricaria chamomilla* L.
313. *Matricaria discoidea* DC.
314. *Medicago falcata* L.
315. *Medicago lupulina* L.
316. *Melampyrum pratense* L.
317. *Melandrium album* (MILL.) GARCKE
318. *Melica nutans* L.
319. *Melilotus albus* MED.
320. *Melilotus officinalis* (L.) LAM. EM. THUILL.
321. *Mentha aquatica* L.
322. *Mentha arvensis* L.
323. *Milium effusum* L.
324. *Moehringia trinervia* (L.) CLAIRV.
325. *Molinia coerulea* (L.) MOENCH
326. *Monotropa hypopitys* L.
327. *Mycelis muralis* (L.) DUM.
328. *Myosotis arvensis* (L.) HILL.
329. *Myosotis micrantha* PALL.
330. *Myosotis palustris* (L.) NATHORST
331. **Myosurus minimus L.**
332. *Myriophyllum spicatum* L.
333. *Nardus stricta* L.
334. *Neslia paniculata* (L.) DESV.
335. **Nuphar luteum (L.) SM.**
336. **Nymphaea alba L.**
337. *Odontites rubra* GILIB.
338. *Oenanthe aquatica* (L.) POIR.
339. *Oenothera biennis* L.
340. **Ononis arvensis L.**
341. *Onopordon acanthium* L.
342. **Ophioglossum vulgatum L.**
343. **Orchis latifolia L.**
344. *Origanum vulgare* L.
345. *Oxalis acetosella* L.
346. *Oxalis stricta* L.
347. *Padus avium* MILL.
348. *Padus serotina* (EHRH.) BORKH.
349. *Papaver argemone* L.
350. *Papaver rhoeas* L.
351. *Paris quadrifolia* L.
352. **Parnassia palustris L.**
353. *Pastinaca sativa* L.
354. *Peplis portula* L.
355. *Peucedanum oreoselinum* (L.) MOENCH

356. Peucedanum palustre (L.) MOENCH
357. Phalaris arundinacea L.
358. Phleum pratense L.
359. Phleum boehmeri (phleoides)
360. Phragmites communis TRIN.
361. Phyteuma spicatum L.
362. Picea excelsa (LAM.) LK.
363. Pimpinella saxifraga L.
364. Pinus silvestris L.
365. Pirola secunda L.
366. Pirus communis L.
367. Plantago indica L.
368. Plantago lanceolata L.
369. Plantago maior L.
370. Plantago media L.
371. Plantago pauciflora GILIB.
372. Poa angustifolia L.
373. Poa annua L.
374. Poa compressa L.
375. Poa nemoralis L.
376. Poa palustris L.
377. Poa pratensis L.
378. Poa trivialis L.
379. Polygala comosa SCHKR.
380. Polygonatum multiflorum (L.) ALL.
381. Polygonatum odoratum (MILL.) DRUCE
382. Polygonum amphibium L.
383. Polygonum aviculare L.
384. Polygonum bistorta L.
385. Polygonum convolvulus L.
386. Polygonum cuspidatum (Reynoutria japonica)
387. Polygonum hydropiper L.
388. Polygonum nodosum PERS.
389. Polygonum persicaria L.
390. Polygonum tomentosum SCHRK.
391. Polypodium vulgare L.
392. Populus nigra L. s.l.
393. Populus tremula L.
394. Populus x canadensis
395. Potamogeton natans L.
396. Potamogeton pectinatus L.
397. Potamogeton perfoliatus L.
398. Potentilla anserina L.
399. Potentilla arenaria BORKH.
400. Potentilla argentea L.
401. Potentilla reptans L.
402. Potentilla supina L.
403. Primula officinalis (L.) HILL.
404. Prunella vulgaris L.
405. Prunus domestica L.
406. Prunus spinosa
407. Pteridium aquilinum (L.) KUHN
408. Pulmonaria obscura DUM.
409. Pyrus pyraister
410. Quercus robur L.
411. Quercus rubra
412. Quercus sessilis EHRH.
413. Ranunculus acer L.
414. Ranunculus bulbosus L.
415. Ranunculus flammula L.
416. Ranunculus lanuginosus L.

- 417. *Ranunculus repens* L.
- 418. *Ranunculus sardous* CR.
- 419. *Ranunculus sceleratus* L.
- 420. *Raphanus raphanistrum* L.
- 421. *Reseda lutea* L.
- 422. *Rhamnus cathartica* L.
- 423. *Rhus typhina*
- 424. *Ribes grossularia* L.
- 425. *Ribes nigrum* - uprawy
- 426. *Ribes schlechtendalii* LGE.
- 427. *Robinia pseudacacia* L.
- 428. *Rorippa amphibia* (L.) BESS.
- 429. *Rorippa palustris* (LEYSS.) BESS.
- 430. *Rubus caesius* L.
- 431. *Rubus idaeus* L.
- 432. *Rubus pedemontanus*[*R. bellardii*]
- 433. *Rubus plicatus* W. ET N.
- 434. *Rubus saxatilis* L.
- 435. *Rumex acetosa* L.
- 436. *Rumex acetosella* L.
- 437. *Rumex crispus* L.
- 438. *Rumex hydrolapathum* HUDS.
- 439. *Rumex maritimus* L.
- 440. *Rumex obtusifolius* L.
- 441. *Rumex thyrsiflorus* FING.
- 442. *Sagina nodosa* (L.) FENZL
- 443. *Sagina procumbens* L.
- 444. *Sagittaria sagittifolia* L.
- 445. *Salix alba* L.
- 446. *Salix aurita* L.
- 447. *Salix caprea* L.
- 448. *Salix cinerea* L.
- 449. *Salix fragilis* L.
- 450. *Salix pentandra* L.
- 451. *Salix purpurea* L.
- 452. *Salix rosmarinifolia* L.
- 453. *Salix viminalis* L.
- 454. *Sambucus nigra* L.
- 455. *Sambucus racemosa*
- 456. *Sanguisorba officinalis* L.
- 457. *Saponaria officinalis* L.
- 458. *Saxifraga granulata* L.
- 459. *Scabiosa ochroleuca* L.
- 460. *Schoenoplectus lacustris* (L.) PALLA
- 461. *Scirpus silvaticus* L.
- 462. *Scleranthus annuus* L.
- 463. *Scleranthus perennis* L.
- 464. *Scorzonera humilis* L.
- 465. *Scrophularia nodosa* L.
- 466. *Scutellaria galericulata* L.
- 467. *Sedum acre* L.
- 468. *Sedum maximum* SUT.
- 469. *Selinum carvifolia* L.
- 470. *Senecio jacobaea* L.
- 471. *Senecio paluster* (L.) DC.
- 472. *Senecio silvaticus* L.
- 473. *Senecio vernalis* W. K.
- 474. *Senecio viscosus* L.
- 475. *Senecio vulgaris* L.
- 476. *Serratula tinctoria* L.
- 477. *Setaria glauca* (L.) P. B.

478. *Setaria viridis* (L.) P. B.
479. *Siegingia decumbens* (L.) LAM.
480. *Silene inflata* (SALISB.) SM.
481. *Silene nutans* L.
482. *Sinapis arvensis* L.
483. *Sisymbrium altissimum* L.
484. *Sisymbrium officinale* (L.) SCOP.
485. *Sium latifolium* L.
486. *Solanum dulcamara* L.
487. *Solanum nigrum* L.
488. *Solidago canadensis*
489. *Solidago virga-aurea* L.
490. *Sonchus arvensis* L.
491. *Sonchus asper* (L.) HILL.
492. *Sorbus aucuparia* L.
493. *(Sorbus intermedia - posadzony)*
494. *Sparganium ramosum* HUDS.
495. *Sparganium simplex* HUDS.
496. *Spergula arvensis* L.
497. *Spergula vernalis* WILLD.
498. *Spergularia rubra* (L.) PRESL
499. *Spirodela polyrrhiza* (L.) SCHLEIDEN
500. *Stachys palustris* L.
501. *Stellaria graminea* L.
502. *Stellaria holostea* L.
503. *Stellaria media* VILL.
504. *Stellaria nemorum* L.
505. *Stellaria palustris* EHRH.
506. *Stratiotes aloides* L.
507. *Succisa pratensis* MNCH.
508. *Symphoricarpos albus* (L.) S. F. Blake
509. *Symphytum officinale* L.
510. *Syringa vulgaris* L.
511. *Tanacetum vulgare* L.
512. *Taraxacum officinale* WEB.
513. *Taxus baccata* L.
514. *Teesdalea nudicaulis* (L.) R. BR.
515. *Thalictrum aquilegiifolium* L.
516. *Thalictrum flavum* L.
517. *Thlaspi arvense* L.
518. *Thymus pulegioides* L.
519. *Thymus serpyllum* L. EM. FR.
520. *Tilia cordata* MILL.
521. *Torilis japonica* (HOUTT.) DC.
522. *Tragopogon pratensis* L.
523. *Trientalis europaea* L.
524. *Trifolium alpestre* L.
525. *Trifolium arvense* L.
526. *Trifolium campestre* SCHREB.
527. *Trifolium dubium* SIBITH
528. *Trifolium hybridum* L.
529. *Trifolium pratense* L.
530. *Trifolium repens* L.
531. *Triglochin palustre* L.
532. *Tripleurospermum inodorum* (L.) SCHULTZ-BIP.
533. *Turritis glabra* L.
534. *Tussilago farfara* L.
535. *Typha latifolia* L.
536. *Ulmus campestris* L. EM. HUDS.
537. *Ulmus scabra* MILL.
538. *Urtica dioica* L.

- 539. Urtica urens L.
- 540. Utricularia vulgaris L.
- 541. Vaccinium myrtillus L.
- 542. Vaccinium uliginosum L.
- 543. Vaccinium vitis-idaea L.
- 544. Valeriana officinalis L.
- 545. Verbascum thapsiforme SCHRAD.
- 546. Veronica anagallis L.
- 547. Veronica arvensis L.
- 548. Veronica beccabunga L.
- 549. Veronica dillenii CR.
- 550. Veronica longifolia L.
- 551. Veronica officinalis L.
- 552. Veronica persica POIR.
- 553. Veronica serpyllifolia L.
- 554. Veronica spicata L.
- 555. Veronica triphyllos L.
- 556. Veronica verna L.
- 557. Viburnum opulus L.
- 558. Vicia cassubica L.
- 559. Vicia cracca L.
- 560. Vicia dasycarpa TEN.
- 561. Vicia hirsuta (L.) S. F. GRAY
- 562. Vicia sativa L.
- 563. Vicia silvatica L.
- 564. Vicia villosa ROTH
- 565. Viola arvensis MURR.
- 566. Viola canina RCHB.
- 567. Viola hirta L.**
- 568. Viola odorata L.
- 569. Viola palustris L.
- 570. Viola riviniana RCHB.
- 571. Viola silvestris RCHB.
- 572. Viola tricolor L. (S. STR.)
- 573. Viscum album L.
- 574. Xanthium riparium ITZIGS ET HERTZSCH

(l.Rutkowski)